

IX. ročník číslo 1/február 2022

Hlahol zvonov

Časopis farnosti Šaštín-Stráže

Vianočná Bazilika Sedembolestnej Panny Márie

Z mailovej pošty:

So súhlasom pani Heleny Slavíkovej (rod. Rabarovej) tlmočíme jej milé slová po doručení predchádzajúceho čísla nášho farského časopisu: „Ďakujem úprimne. Obzvlášť teraz - je to historicky vzácné dvojčíslo! Prikladám milú drobnosť zo stretnutia niektorých Žilinčanov (so sv. Otcom v Šaštíne), ktorí sa už dnu (na rozdiel od nás ostatných) do areálu nedostali: „Na obrazovky sme videli len zboku, na oltár vôbec, ale počuli sme všetko a modlili sme sa a spievali sme so všetkými a hlavne - Eucharistiu nám, čo sme boli „za plotom“, na naše milé prevapenie, priniesli kňazi rovno od oltára. A na dôvažok - sv. Otec prechádzal od kláštora v bezprostrednej blízkosti okolo nás...“ Ešte raz - veľká vďaka a klobúk dole aj za tú výnimočnú záchranu sochy Sedembolestnej pred bazilikou.“

OBSAH

Obsah + Z mailovej pošty	2
Príhovor	3
Slávnosť patriarchu sv. Pavla I. Pustovníka	4
Sochu na stĺpe vyhlásili za národnú kultúrnu pamiatku	7
Pastiersky list z 28. 11. 2021	8
Adventné medovníky	10
Súťaž z Národnej Svätyně	13
Významní pútnici k šaštínskej Sedembolestnej	14
Púť za kňazov	20
Spomienka na návštevu pápeža Františka	22
Ako vchádzajú matky kňazov do neba	30
Spoločenská kronika	31

Štvrťročník, číslo 1/2022, IX. ročník

Registrovaný na Ministerstve kultúry SR pod číslom: EV 5727/18. ISSN: 2644-4488
IČO 51271851

Adresa redakcie: Kláštorne námestie 1295, Šaštín-Stráž

Vydavateľ: OZ SEPTIMAVIA, Kláštorne námestie 1295/11, 908 41 Šaštín-Stráž

Grafické spracovanie a tlač: Tlačiareň LUNA, Moravský Svätý Ján

Neprešlo jazykovou úpravou

Za dobrovoľný príspevok je k dispozícii v Bazilike Sedembolestnej Panny Márie (záujemcovia o odoberanie časopisu poštou, nás môžu kontaktovať prostredníctvom redakčného mailu uvedeného nižšie).

Farský časopis zostavili: Páter Martin Lehončák, OSPPE - správca farnosti a Mgr. Ludmila Masárová. Za spoluprácu a pomoc ďakujeme aj ostatným pátrom pavlínom z miestnej komunity, ktorí prispeli k vydaniu časopisu. Svoje rady, nápady, pripomienky i postrehy nám môžete poslať na našu mailovú adresu: hlaholzvonov1@gmail.com. (Autorka všetkých neoznačených textov a foto Mgr. Ludmila Masárová.) Všetky predchádzajúce čísla Hlaholu zvonov nájdete na internetovej stránke: www.bazilika.sk v oddelení farností.

PRIHOVÁRAME SA VÁM:

*Milí bratia a sestry,
prežívame obdobie začínajúceho sa roka
2022. Pýtame sa: Aký bude? Čo prine-
sie? Otázky môžeme aj zosobniť na tieto:
Akí budeme my? Čo prinesieme do spo-
ločenstva?*

*Na úvod je potrebné poznamenať, že
sa vydávame na cestu synodality v na-
šej farnosti ako súčasť celej Cirkvi.
Svätý Otec František chce, aby sme na
všetkých úrovniach života Cirkvi pod-
nietili také synodálne procesy, ktoré by
pomohli Cirkvi účinnejšie vykonávať
jej najzákladnejšie poslanie, ktorým je
evanjelizácia sveta. Synodalita, ktorú je v
súčasnosti celá Cirkev pozvaná nanovo
prežívať, je zároveň niečo veľmi staré, čo
patrí k samotnej povahe Cirkvi. Cirkev sa
potrebuje ustavične obnovovať, aby bola*

*stále viac sama sebou a žila plnšie všetko
to, čo je jej bytostne vlastné. Ako hovorí
pápež František: Snívam o tom, že Cirkev
bude poľnou nemocnicou pre kohokoľ-
vek.*

*Povzbudzujem preto všetkých, aby sa
stali súčasťou tohto procesu a našli
v sebe silu spoločne kráčať a načúvať,
kohokoľvek: laikov, ateistov, veriacich
iných vierovyznaní a iných aj z neveria-
cich spoločenstiev. Synoda nás pozýva
načúvať a spolu kráčať. Nie viesť a nasle-
dovať, ale spolu kráčať.*

*Aj v našej farskej rodine sú chvíle rôznych
stretnutí, aktivít, aj keď počas pandémie
v obmedzenom režime, kedy môžeme
načúvať a spolu kráčať. Je množstvo
tém, otázok a odpovedí, o ktorých sa
rozprávame aj na neformálnych stret-
nutiach. Nech takéto rôznorodé názory
sú podnetom na rozvoj farnosti a celej
Cirkvi.*

*Našu farskú rodinu na silné orodovanie
Sedembolestnej Panny Márie, patrónky
Slovenska, zverujem všemohúcemu, ži-
vému a večnému Bohu.*

*Páter Martin Lehončák OSPPE
správca farnosti*

Slávnosť patriarchu sv. Pavla I. Pustovníka v ráde pavlínov

V piatok 7. januára 2022 sme sa začali pred svätými omšami modlievať deviatnik k sv. Pavlovi I. Pustovníkovi, patriarchovi v ráde pavlínov, správcov našej farnosti i Národnej Svätyne. Pred slávením sv. omše bol vždy spoločne vyspievaný hymnus oslavujúci život sv. Pavla I. Pustovníka. Deviatnik sme ukončili v nedeľu 16. januára 2022 slávnostnou sv. omšou, kazateľom ktorej bol kňaz a pedagóg ThDr. Ladislav Ostrák, tajomník Cyrilometodskej bohosloveckej fakulty v Bratislave a bývalý rektor Kostola sv. Alžbety v Bratislave. Za svoje slová si získal potlesk hneď dvakrát. Prinášame vám jeho slová: **Nemusíš kričať, že si kresťan katolík, ukáž to!**

„Vysoko dôstojní otcovia, drahí bratia a sestry. Začnem in medias res priamo do stredu a položím niekoľko otázok. Prvá: Čo pre nás znamená, aký príklad nám dáva svätý Pavol I. Pustovník, na púšti? Odpoveď: Silu viery. Môžeme s ním povedať, ako povedal Ján Krstiteľ, keď k nemu poslali sluhov a tí sa ho pýtajú: Povedz nám, kto si? Čo máme povedať tým, ktorí nás poslali? Ján odpovedá: Ja nie som Kristus. A svätopisec píše: Vyznal a nezaprel. To je prvá otázka. Druhá: Žijeme tak, aby sme aj my vydali to svedectvo, že Boh je súčasťou môjho života? Áno? Otázka tretia: Dokážeme žiť tak, aby sme mohli

Hlavný kazateľ vdp. Ladislav Ostrák

smelo povedať, že dedičstvo otcov Cyrila a Metoda vieme nielen prijať, ale odovzdať ďalším generáciám? Tak ako sme ho prijali od našich dedov? Vieme to? A teraz sa pýtate vy: Ako to máme urobiť? Máme to vymeniť tu pri ambone a budeme my kázať? Asi nie! Máme to urobiť tak, že zajtra prídeme na obecný úrad k pánu primátorovi a povieme: Zapni nám miestny rozhlas a ja doň budem kričať: ja Mišo Mrkvička, ja Terézia Čerešňová prehlasujeme Šaštínu – Strážam, že som kresťanka-katolíčka? Ani to nie! Teda ako? Čo máme preto urobiť? Drahí bratia a sestry, jedno určite! Musíme, ešte raz opakujem, musíme vrátiť Boha do ulíc našich miest.

Žiaľbohu, už aj dedín, lebo ani tam ho nevidíme, ani tam sa s ním nestretávame. Kolkí z nás dnes, teraz po svätej omši, keď zavrieme dvere tohto kostola, tejto Baziliky, a necháme tu Boha. Tu ho necháme a pôjdeme domov. Možno pod dojmom modlitieb a tejto kázne s tým Bohom prídeme aj domov a urobím to, čo ja hovorím, že ako vyzerá naša viera v súčasnej modernej dobe? Ja ju nazývam, že máme šuflíkovú vieru. Viete, čo je šuflík? Zásuvka. Prídeme domov, otvorím zásuvku – šuflík a poviem: Pane Bože – šup do zásuvky, zavriem ťa a tam ostaň, nezavadzaj mi! Príde o týždeň nedeľa, vytiahnem šuflík, Pane Bože, pod', ideme do kostola! Alebo snád' v stredu mi ide syn na skúšku: Pane Bože, vyskoč, pod', teraz pomôž, lebo syn ide na skúšku! Pane Bože, piatok, pod', lebo manžel ide na operáciu! A potom nazad do šuflíka. Mne Boh nemôže byť šuflíkový. Boh nemôže byť kostolný. On musí byť v uliciach. Znova sa ma pýtate. A ako? No jednoducho! Na vás starších, ktorých sa pozerám, keď sme žili v päťdesiatych rokoch, povedzte mi, aký pozdrav sme počuli v Šaštíne? Dva pozdravy sme počuli: Pochválený buď Ježiš Kristus! a Česť práci! Áno, Česť práci! sme pozdravili žandára a súdruha učiteľa. Všetkých ostatných: Pochválený buď Ježiš Kristus! A ja sa pýtam, počujeme v Šaštíne Pochválený buď Ježiš Kristus!? Počujeme od našich detí, keď mu babka dá žuvačku, babi, Pán Boh zaplať!? Alebo len to tradičné ďakujem? Počujeme, keď ideme okolo záhradky, kde suseda kope, počujeme, Pán Boh pomáhaj!? S Pánom Bohom!? Hľa, jedna z vecí, kde ten Boh bude

viditeľný! Vráťme sa nazad k tým katolíckym pozdravom! Kto z minulosti z našich dedov a pradedov prešiel popred kostol a neprežehnal sa? Dokonca sa poklonil? Kto prešiel popred kríž kdesi v poli, aby sa neprežehnal, dokonca nezastavil a zložil čapicu? Kto z našich dedov sa hanbil v reštaurácii, v školskej jedálni, prežehnať sa pred jedlom? Vidíme to? Toto potrebujeme! Nemusíš kričať: ja som kresťan - katolík, ukáž to! Ak to neurobíme, nedokážeme odovzdať vieru našich dedov, ani dedičstvo Cyrila a Metoda ďalším generáciám. Žiaľbohu. V súčasnosti hovorím, že aj Cirkev vkladá hlavu do piesku ako pštros. Áno, do piesku! A myslíme, že tým nevidíme problémy v ktorých žijeme. Že nevidíme genderideológiu, nevidíme tretie pohlavie, nevidíme registrované partnerstvo. Tvárime sa, že nechceme byť dotieraví. Že nechceme útočiť na iných. Ale ja sa pýtam, drahí bratia a sestry, dokedy!? Dokedy sa budeme do kelu červenať za to, že poviem to slovo – verím? Dokedy budem mať strach verejne povedať: ja som kresťan - katolík? Budíme hrdí! Vzoprime sa! V starom Ríme, v senáte mali právo, ak niekto prešvihol reč, alebo čokoľvek mimo tradičných vecí, tak mohol zakričať: „ad quid hoc!“ = „kam až!“ a zostalo ticho. Nie je potrebné, aby sme začali kričať „ad quid hoc!“, kam až, kam až cúvneme? Áno, drahí bratia a sestry, kam? Nemôžeme povedať „A“, lebo po ňom príde „B“. Ja si uctím a vážim toho, ktorý môže mať inakosť! To je to „A“. Ale potom sme povedali „B“. Nuž a keď je inaký, prečo by nemohol mať papier, že je manžel? A takmer celý svet dal tomu

požehnanie! A mysleli sme, že to skončí. Neskončí, po „B“ ide „C“! Ak som ja právoplatný manžel, teda s Mišom, alebo Ďurom, vyhrali sme súd, že si môžeme adoptovať deti! A to už sa nepáčilo drvivej väčšine sveta. Ale už to právo majú! Povieme, no dobre... Po „C“ ide „D“. Keďže my sme právoplatní manželia, máme adoptované deti, právne, a moje dieťa ide do prvého ročníka, a vypisujem prihlášku a tam je otec, matka, ale pardon! My nemáme matku! Sme diskriminovaní! A preto sme vyhrali súd, že už nebude otec, matka, bude rodič jedna, rodič dva! Bude starký jeden, starký dva! A to už sa nikomu nepáči! Ale už je to tu! A potom príde iné, čo sa nám úplne nezdá! Už máte občianske preukazy, kde nie je uvedené, či muž alebo žena, ale „X“. Dneska sa cítim mužom, tak som muž! Zajtra sa cítim ženou, tak som žena a vrazím do ženských

záchodov. Ženy začnú vrieskať, - drž hubu, však ja som teraz žena! Ak je to málo, tak vyskočilo tretie pohlavie. Ja sa pýtam, dokedy? Dokedy budeme skláňať tú hlavu a tváriť sa, že to nie je? Alebo prijímam ten Boží zákon, alebo ho neprijímam! A budem citovať: „Jahvemu sa nepáčilo, že muži v Sodome a Gomore obcovali navzájom a so zvieratami. A preto obe mestá potrestal ohnivým dažďom“. Alebo to ten Boh povedal, alebo nepovedal? On to povedal! A odtiaľ máme už prakticky šesť tisíc rokov pomenovanie jednej z deviácií sexuálnej úchyľky - sodomia. To nie je vymyslené slovo! To máme odtiaľ, sodomia. Takže drahí bratia a sestry, ja prosím, skúsme tu, keď si pripomíname patróna pavlínov, sv. Pavla I. Pustovníka, keď sedíme teraz v tejto nádhernej Bazilike, si povedať: „Pane, prestanem sa červenáť. Prestanem mať pocit úzkosti

Počas slávnostnej svätej omše

a hanby vydať svedectvo o svojej viere.“
A čo na záver? Čo nám má povedať, aby
sme boli hrdí na to? Dovoľte mi, aby som
to povedal veršami jedného neznáme-
ho básnika. Započúvajte sa do nich, sú
nádherné a sú nám odpoveďou na to, aby
sme mali tú odvahu:

„A tak, čo nám ostáva?

Či sa máme hanbiť za evanjelium
Kristovo?

Či sa jedle hanbia za svoju výšku?

Či sa pšeničné pole hanbí za to,
že vonia chlebom?

Či sa biele ruže hanbia za svoju krásu?

Či vietor neveje slobodne
kamkoľvek chce?

Či snáď slnko prijíma svetlo
z vyhaslej hviezdy?

Všetko na nebi, všetko na zemi, oslavuje
svojho tvorcu, Boha. A človek, obraz sa-
mého Boha, by sa krčil, by sa schovával,
by sa bál!? Ó, človek, veriaci človek, padol
by až tak, že by sa hanbil za svojho Otca
v nebi? Syn môj, vstaň! Syn môj, pod!“
Kto sa nezúčastnil tejto slávnostnej sv.
omše, má možnosť prezrieť si záznam
z archívu Štúdia 7BOLESTNÁ na internete.

Zo života vo farnosti

Sochu na stĺpe vyhlásili za národnú kultúrnu pamiatku

Kamennú barokovú sochu v meste Šaštín-Stráže v okrese Senica znázorňujúcu Pannu Máriu v ikonografickom stvárnení Immaculaty vyhlásil Pamiatkový úrad SR za národnú kultúrnu pamiatku, informovala o tom TASR 29. decembra 2021. V správe sa ďalej uvádza: „Socha predstavuje hodnotnú, autenticky zachovanú kameňosochársku prácu 18. storočia. „Podľa kanonickej vizitácie z roku 1788 dala stĺp na námestí postaviť miestna rodina Kollaniová, pravdepodobne z vďaky za ukončenie morovej epidémie, ktorá postihla Šaštín a okolité mestá začiatkom 18. storočia. Šaštínsko-Strážsky mariánsky stĺp patrí k skupine hodnotnejších sochárskych diel tohto typu, ktoré vznikli v rámci Trnavského kraja v 18. storočí,“ píše sa v oznámení o zápise národnej kul-

túrnej pamiatky, ktorú podpísal dočasný generálny riaditeľ Pamiatkového úradu SR Radoslav Ragač. Stĺp sa podľa pamiatkarov vyznačuje harmonickými proporciami a snahou o dynamizáciu pohybu. Architektonicko-výtvarné riešenie stĺpu reprezentuje v baroku rozšírený typ exteriérového votívneho diela. „Zachovaný je vo veľkej miere autenticity s niekoľkými menšími sekundárnymi zásahmi, ktoré však nenarušili pôvodný výraz objektu. Socha na stĺpe je podľa doterajších zistení zachovaná na pôvodnom mieste a aj napriek stavebným úpravám námestia stále predstavuje zaujímavý urbanistický prvok v prostredí. Objekt je nositeľom architektonickej, výtvarnej, historickej a urbanistickej pamiatkovej hodnoty,“ uvádza sa v zdôvodnení Pamiatkového úradu SR.“

Dávame do pozornosti

Pastiersky list Konferencie biskupov Slovenska na Prvú adventnú nedeľu 2021 (úryvok)

V tomto pastierskom liste nám bolo podané vysvetlenie ohľadom nového prekladu Rímskeho misála, ktorý sme začali záväzne používať od 1. januára 2022: „Ako viete, Rímsky misál je po knihe Svätého písma najdôležitejšou liturgickou knihou, lebo obsahuje texty svätej omše. A vo svätej omši, ktorá je sprítomnením Pánovej obety, vzniká Eucharistia – Najsvätejšia sviatosť. Preto si svätú omšu a jej liturgické texty ceníme zo všetkého najviac. V novom misáli sa stretnete s viacerými zmenami: najvýraznejšou z nich budú odlišné slová premenenia. Pozrime sa na dôvod.

V šesťdesiatych rokoch minulého storočia, keď sa začal latinský Rímsky misál vydávať v živých jazykoch, existovalo presvedčenie, že jeho texty sa majú prekladať nie doslova, ale interpretačne, teda s určitým výkladom. A tak vo formule premenenia nad kalichom bolo spojenie „pro multis“, ktoré doslova znamená „za mnohých“ preložené ako „za všetkých“. „Toto je moja krv, ktorá sa vylieva za vás i za všetkých na odpustenie hriechov.“ Po novom bude „Toto je moja krv, ktorá sa vylieva za vás i za mnohých na odpustenie hriechov“. Tento preklad je totiž bližší originálu. Vyslovením výrazu „za mnohých“ pri Poslednej večeri Pán Ježiš pripomenul naplnenie proroctva o Božom služobníkovi z Knihy proroka Izaiáša (porovnaj Izaiáš

53,11). Izaiáš prorokoval, že Boží služobník „ospravedlní mnohých“, a ponesie „hriechy mnohých“. Na viacerých ďalších miestach Sväté písmo potom uisťuje, že svoju vykupiteľskú obetu Ježiš Kristus priniesol za celé ľudstvo.

Napríklad v Liste Rimanom čítame, že Boh svojho Syna „vydal za nás všetkých“ (Rimanom 8, 32). Takisto v Druhom liste Korinťanom je napísané, že „jeden zomrel za všetkých“ (Druhý Korinťanom 5, 14) a v Liste Timotejovi svätý Pavol dodáva, že Kristus „vydal seba samého ako výkupné za všetkých“ (Timotejovi 2,6). Toto Cirkev vždy verila. A kvôli interpretačnému spôsobu prekladania, ktorý bol rozšírený v druhej polovici 20. storočia, sa v slovách premenenia vo viacerých jazykoch – aj v slovenčine – výraz „za mnohých“, nahradil výrazom „za všetkých“.

Na začiatku 21. storočia sa však v príprave textov upustilo od prekladania s výkladom. Cirkev si totiž uvedomila, že vernosť biblickému originálu je dôležitejšia. A teda aj samotný výraz „za mnohých“, ktorý Pán Ježiš použil pri Poslednej večeri a ktorý je aj v latinskom origináli misála, nás viac približuje k hlbokému tajomstvu Eucharistie než ako výraz doplnený výkladom, „za všetkých“ (porovnaj inštrukciu Kongregácie pre Boží kult a disciplínu sviatostí z 28.3.2001).

Pápež Benedikt XVI. v roku 2012 napísal

Arcibiskup Mons. Stanislav Zvolenský

list, v ktorom apeloval, aby sa veriaci pripravili na opätovné zavedenie výrazu „za mnohých“ v texte premenenia. Nejde tu o vieroučnú zmenu ani o posun v texte premenenia. Ide o návrat k biblickému textu a k pôvodnému liturgickému originálu. Nadalej, samozrejme, veríme a vyznávame, že Pán Ježiš zomrel za celý svet.

Ak je táto skutočnosť taká jasná, prečo sa upravuje text premenenia? Preto, lebo Cirkev chce byť na základe aktuálneho poznania čoraz vernejšou Ježišovmu slovu. Doslovným prekladom slov Svätého písma, teda bez vkladania interpretácií, aj keď správnych, sa chce zdôrazniť vernosť a úcta k originálu. Vysvetlenie, výklad textu, sa má robiť následne, v katechéze, nie priamo v preklade. Toto je najdôležitejší dôvod.

Možno k tomu dodať, že v našich kon-

sekračných slovách pribudne aj slovo „lebo“, ktorým je – v duchu spomínanej vernosti – preložené latinské slovo „enim“. A pravdaže, nový preklad misála má aj ďalšie úpravy a slovné vylepšenia. S nimi sa treba oboznamovať postupne, na farskej úrovni. Preto Liturgická komisia Konferencie biskupov Slovenska dáva všetkým k dispozícii elektronickú verziu knihy katechéz o svätej omši, ktorú možno nájsť na jej internetovej stránke (liturgia.kbs.sk).

Drahí bratia a sestry, aj z týchto posledných úprav Rímskeho misála možno vnímať snahu o rast vernosti Cirkvi v dôležitých prekladoch textov; vidno z nich, že Kristova Cirkev je stále živá: je Cirkvou „na ceste“ a úprimne sa usiluje čo najlepšie pripraviť na stretnutie so svojim Ženíchom – Kristom (porovnaj Zjavenie 21, 2).“

Zo života vo farnosti

Zachráňme si dedičstvo našich dedov a pradedov!

Alebo: Adventné medovníky

Zakúpením adventných medovníkov, ktoré pripravili miestni farníci, prispeli dobrodinci v predvianočnom období na zaplatenie odbornej, kvalitnej reštaurátorskej práce na reliéfoch, nakoľko zložitú technológiu ich opravy nebolo možné vykonať laikmi v bežných podmienkach („na kolene“). Srdečné Pán Boh zaplať všetkým podporovateľom za každý finančný dar na tento účel.

Oprava areálu kalvárie

Vstupnou cestou do Kostola sv. Alžbety Uhorskej v Strážach je kalvária, začínajúca kovanou bránou, 14-timi zastaveniami krížovej cesty, na ktorej konci je tradičné trojkrížie s Pánom Ježišom a dvomi lotrami po stranách, nasleduje murovaná porta - brána ako predel kalvárie a cintorína, kde je umiestnený aj spomínaný kostolík. Ako už všetci dobre vieme, ide o Národnú kultúrnu pamiatku, ktorej exteriér si nedávno prešiel veľkou rekonštrukciou (ešte chýba schodisko a dlažba), čaká sa na opravu interiérovej časti kostola. Za vybudovanie kalvárie vďačíme najmä manželom Františkovi a Anne Ralbovským, no celé dielo, vrátane zastavení krížovej cesty a brány, musíme vnímať predovšetkým ako symbol viery, dedičstva a odkazu našich predkov. Vďaka mnohým dobrodincom sa urobil kus práce a čaká na nás ešte úprava okolitej zelene a časti oplotenia. Práce začali ešte v roku 2017, keď boli odstránené staré stromy - poprerastané tuje a bolo náročné najmä „vybagrovanie“ mohutných

Zopár medovníkov od dobrovoľníkov

koreňov. V nasledujúcom roku sa pokračovalo opravou murovanej vstupnej brány do cintorína, priľahlého múru a trojkrížia. Bol tu zasadený céder libanonský - známy biblický strom. Začalo sa oťkaním a čistením jednotlivých zastavení krížovej cesty. Vďaka spolupráci s mestom sa urobil nový prístupový chodník, vedúci cez kalváriu do kostola. V roku 2019 sa pokračovalo stavebnými prácami - stavbou betónového plotu po pravej strane z finančných prostriedkov mesta Šaštín-Stráže, omietnutím a zamaľovaním zastavení, dokončila sa vstupná kovaná brána do kalvárie a urobili sa terénne úpravy. Veľmi peknou finančnou podporou pre renováciu bol predaj veľkonočných barančiekov, ktoré ženy z farnosti (z finančnej podpory občianskeho združenia Handmade) hodiny a hodiny piekli, zdobili, balili a predávali. Predchádzali tomu aj hodiny prípravných prác a potom aj dokončovanie a prevážanie hotových barančiekov. Predalo by sa

ich určite raz toľko, no sily dobrovoľníkov na viac nestačili. Pán Boh zaplať za ich obeť a prácu! Práce pokračovali aj v nasledujúcom roku. Na týchto prácach sa podieľali dobrovoľníci všetkých vekových kategórií. Ruku k dielu pridali aj súkromníci, remeselníci, majitelia áut, bagrov, dodávateľia kameňa a stavebného materiálu. Prispel farský úrad i mesto Šaštíň-Stráže. Je odvedený kusisko práce...

Vznik kalvárie

Strážsku kalváriu spoločne s krížovou cestou dala postaviť miestna farníčka Anna Ralbovská (20. 5. 1850 – 14. 9.

1937), rod. Ozábalová, rodáčka zo susedného Smolinského, rok po smrti manžela v Amerike, šaštínskemu kamenárovi, ktorého meno sa nezachovalo. Ako uvádza nápis na tabuľke na kríži s ukrižovaným Kristom: „Ku cti a chvále Božej venovali túto kalváriu manželia František a Anna Ralbovský zo svojimi dieťkami v roku 1933.“ Manžel František Ralbovský (24. 3. 1852 v Strážach nad Myjavou – 27. 9. 1932 v Amerike - konkrétne mesto nie je známe, dožil v niektorom americkom sanatóriu, nakoľko bol vo vojne medzi Amerikou a Filipínami zranený, následkom

Vstup do kalvárie pred a po oprave

čoho stratil pamäť). Ako uvádza vo svojom prehlásení pani Anna, peniaze z renty pre vojnových invalidov, ktoré dostávala pravidelne z Ameriky, rozdala na základe svojho rozhodnutia jednotlivým korporáciám, cirkvi a osobám. Rozdala ich na dobročinné účely, ako postavenie kalvárie, zvony, Františkánom, misionárom a iné, rozdelila aj svojim vnukom a pravnukom, ale aj značnú čiastku spotrebovala na svoje živobytie a liečenie. Sama sa starala o štyri deti: Teréziu, Máriu, Annu a Antona. Vnuk Anton ml. s rodinou býval spolu so starou mamou Annou, ktorú spoločne doopatrovali až do jej smrti. (Na základe dochovaných písomností z archívu pravnučky Miriam Stupavskej.) Cestou do kopca ku Kostolu sv. Alžbety Uhorskej v Strážach je najprv štrnásť zastavení krížovej cesty a potom samotná kalvária v podobe troch kamenných krížov.

Na strednom kríži je ukrižovaný Kristus a po jeho stranách sú znázornení zločinci, ktorí boli ukrižovaní spolu s Ježišom. Po pravici Pána Ježiša je lotor, ktorý sa na kríži obrátil, činil pokánie a dostal od Pána Ježiša milosť. Kresťanský starovek mu dal meno Dismas – neskôr bol svätorečený a je patrónom zomierajúcich. Zločinec po Kristovej ľavici (podľa kresťanskej tradície sa volal Gesmas) provokoval a žiadal, aby Ježiš, ak je Mesiáš, zachránil seba aj ich. Prostredný kríž strážskej kalvárie bol pre poškodenie v roku 2011 zložený a zreštaurovaný, pričom bola nahradená novšia tabuľka s nápisom za pôvodnú. V dnešnej dobe bývajú na kalvárii pobožnosti krížových ciest počas pôstneho predveľkonočného obdobia každú nedeľu popoludní a počas Veľkého piatka. Svoje pobožnosti si tu počas roka vykonávajú aj niektorí pútnici smerujúci do Baziliky.

Jedno zo zastavení krížovej cesty pred a po odbornom reštaurovaní

Stránka pre deti

Mimoriadne rorátne výzvy

Rorátne sväté omše sme v decembri minulého roka sledovali prostredníctvom živého vysielania zo Štúdia 7BOLESTNÁ nielen v našej farnosti, ale môžeme smelo povedať, že aj na celom Slovensku. Súdime tak na základe odpovedí, ktoré nám prichádzali na farský mail. Niektoré boli veľmi milé a písané od srdca, plné ďakovaní a povzbudení, niektoré aj s chybičkami, ale boli určite úprimné a písané s veľkou vďakou. Aj takto krásne sa dá spojiť celé Slovensko do jednej veľkej rodiny a zdieľať svoje zážitky a pocity.

Z odpovedí sme si dovolili vybrať zopár zaujímavostí: Ozvali sa nám napr. súrodenci Lucka (10), Damiánko (8), Tomáško (7) a Jožko (2) Domanickí z Beluše, ktorí sa spoločne s rodičmi každý večer pomodlili sv. ruženec a po ňom si pozreli roráty. Od súrodencov Annamárie, Mateja, Karolíny a Noemi zo Zázrivej, ktorí sledovali sv. omše a zamyslenia spolu s maminou Luciou, sme dostali krásneho medvedíka Cocacolka, ktorého ponúkame na obrázku aj vám ostatným.

Z Miloslavova sme dostali pozdrav od Tomáša (14), Matúša (12) a Lukáška (6) Guttenovcov, ktorí nám poslali aj ich spoločnú

fotografiu. Z Vrútok sa do súťaže zapojili súrodenci Eliška, Jasmínka a Jáchimko Fandákovci, ktorí napísali, že sa na súťaži veľmi tešili a nevedeli sa ich dočkať.

Z Hrabkova prišli odpovede od sestier Anety a Lei Aronových, zo Štrby od Elinky a Adelky Šencerových, z Novej Kelče sa zapojil Šimon Zakovič, Nelka Janáčková z Jasenice, z neďalekého Borského Sv. Jura súťažili Tomáško a Robko Košťalovci... Piatí súrodenci Kralovičovci zo susednej obce Čáry (Bridget, Ellie, Tomáško, Mária Olívia a Ester) sa úprimne vyznali, že prišli na Slovensko z Írska a výhra v našej súťaži bola pre nich veľkým prekvapením a milým privítaním v tejto našej krajine. Jožko Hudák z okresu Bardejov sa priznal, že mali doma problémy s farbou do tlačiarne, nevedeli si obrázky puzzle vytlačiť a mali obavy, či stihnú uzávierku súťaže.

Do súťaží sa zapojili aj deti z našej farnosti: Marcelko a Miška Žakovci, Emmka Ester Ercolano, Dominik a Tereza Okasovci, Lukáško a Henrietka Pribilovci, Natália Sofková, či súrodenci Peťko a Paľko Podolskí. Potešili ste nás, že aj vy, domáce deti, ste aktívne sledovali rorátne výzvy!

Posledná odpoveď na rorátne výzvy prišla neskoro po uzávierke od sedemnástich druháčikov z Martina. Najprv sledovali súťaž s pani učiteľkou v škole a dokončili ju doma s rodičmi. Keďže chceli poslať odpovede všetci naraz, čakali až na toho posledného, ktorý po chorobe priniesol odpovede. Sú príkladom krásnej súdržnosti kolektívu a určite im prajeme, aby im tento priateľský duch vydržal čo najdlhšie. Určite aj pre nich nejakú maličkú pozornosť nájdeme.

Všetkým spomínaným ďakujeme za odpovede, za všetky postrehy, komentáre a pozdravy. Sú krásnou spätnou väzbou pre tých, ktorí sa podieľajú na takýchto výzvach pre deti a často aj celé rodiny.

páter Martin a páter Michal

Z histórie

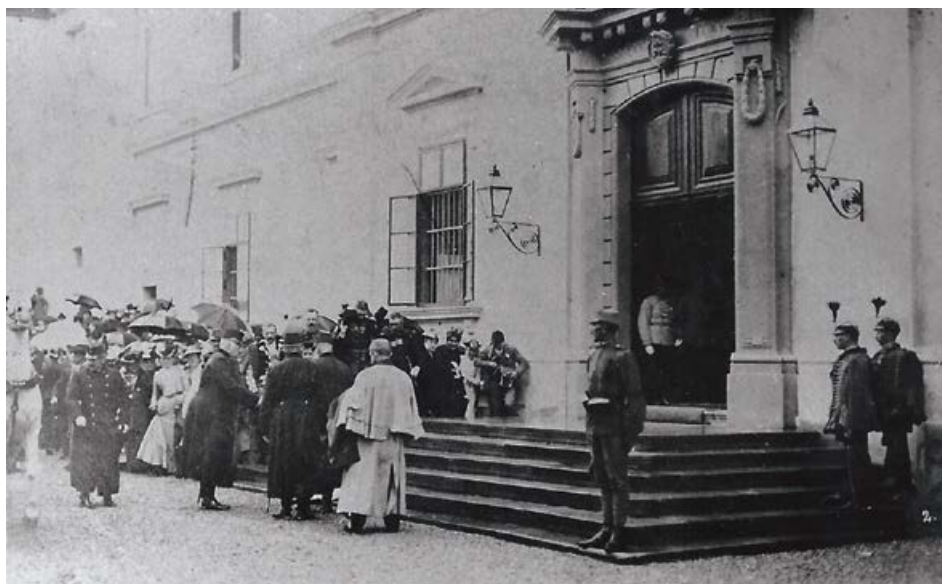
Významní pútnici k šaštínskej Sedembolestnej

V stredu na sviatok Sedembolestnej Panny Márie, patrónky Slovenska zavítal do Šaštína ako pútnik pápež František, kde slávil sv. omšu. Bolo to na záver jeho 34. apoštolskej cesty. K nohám Sedembolestnej položil zlatú ružu, osobitný dar, ktorý pápež udeľuje výnimočným mariánskym svätyniam. Sedembolestnej sa poďakoval za šťastlivú operáciu.

Pápež František nebol prvým ani posledným vznešeným pútnikom k Sedembolestnej. Po sv. pápežovi Jánovi Pavlovi II., ktorý Šaštín osobne navštívil 1. júla 1995, je však najznámejším pútnikom.

Šaštínsku pietu už od jej uznania za milostivú sochu v októbri 1732 prichádzalo pozdraviť každoročne niekoľko desiatok tisíc veriacich – v polovici 18. storočia to bolo okolo sto tisíc ročne. A medzi nimi i viacero kardinálov, panovníkov, nehovoriac o biskupoch a prelátoch.

Príchod cisára Jozefa II. v roku 1902, počas cisárskych manévrov, do kláštora a pamätná tabuľka na túto udalosť

Slávnostného uloženia milostivej sochy do trojhrannej kaplnky v novembri 1732 za účasti pomocného biskupa ostrihomského a šaštínskeho archidiakona Imricha Esterházyho sa zúčastnilo okolo 20 tisíc pútnikov. Kázalo sa slovensky, nemecky a maďarsky. Bol to začiatok putovaní.

V čase vyhlásenia sochy za milostivú boli majiteľmi Šaštínského panstva už viac ako dve storočia Coborovci. V dôsledku rozšafnej a nehospodárnej správy panstva Markom Coborom a následne jeho synom Jozefom to viedlo k jeho zálohovaniu v prospech viedenského meštana Mateja Stegnera. V roku 1736 získal panstvo vyplatením zálohu František Štefan Lotrinský, manžel arcivojvodkyne Márie Terézie. Po prvý raz navštívila Šaštín spolu so svojim manželom krátko pred svojim nástupom na trón na sviatok Narodenia Panny Márie 8. septembra 1740, počas ich pobytu v Holíči. Potom prišla poprosiť o ochranu pre seba i monarchiu 2. septembra 1741, v čase, keď viedla vojnu s Pruskom o rakúske dedičstvo a o pomoc požiadala uhorské stavy na zasadnutí uhorského snemu v Bratislave. Po skončení vojny v roku 1746 navštevovala Šaštín pravidelne každé dva roky počas augusta alebo septembra, v období, keď sa zdržiavala spolu s rodinou na Holíčskom zámku. Viackrát pútnický chrám navštívil i jej manžel František Lotrinský. V roku 1760 to bolo dokonca dvakrát, pri druhej návšteve v sprievode svojej sestry Anny Šarloty, viedenského arcibiskupa Krištofa Antona Migazziho, ktorého pápež Klement XIII. v novembri 1761 vymenoval za kardinála. V auguste 1761 pred sviatkom zemskeho patróna sv. Štefana

Trnavský biskup Ambróz Lazík (rodák z Trstína, kde sme počas farskej púte spoločne s pátrami pavlínmi navštívili múzeum, ktoré po ňom pomenovali - Ambrozianum)

putoval do Šaštína panovnícky pár spolu s nástupcom trónu Jozefom a jeho manželkou Izabelou Parmskou v zmysle tradičnej habsburgovskej zbožnosti známej ako pietas austriaca. Rovnako sa panovníčka s manželom a synmi Jozefom a Leopoldom zúčastnila slávnostnej posviacky chrámu a prenesenia milostivej sochy z trojhrannej kaplnky na hlavný oltár za účasti prímasa, ostrihomského arcibiskupa Františka Barkóciho. Ako prejav úcty venovala panovníčka Sedembolestnej strieborné šaty, korunky, svätožiaru či lúče a svietniky a striebornú trojbokú tepanú lampu so striebornými srdcami s menami všetkých detí panovníčky a ich erbami. Lampa mala visieť pred oltárom a slúžiť ako večné svetlo. Už v predchádzajúcich rokoch okrem finančnej podpory veno-

vala v roku 1756 na bočný oltár kostola, ktorý je zasvätený sv. Jánovi Nepomuckému, striebornú sochu toho istého svätca s jeho relikviou. V roku 1763 sa cisár František Lotrinský zúčastnil bohoslužieb viac krát, avšak boli to jedny z posledných návštev cisárskej rodiny. Po jeho smrti v auguste 1756 Mária Terézia už viac do Šaštína k Sedembolestnej neprišla. Hoci v roku 1770 nechala Paccassiho hlavný oltár v zmysle svojich pripomienok upraviť Františkovi A. Hilebrendtovi, ktorý po stranách svätyne vybudoval cisárske oratória, nikdy ich Mária Terézia ani jej spoluvládca, neskorší cisár Jozef II. nevyužili. Na pamiatku jej manžela sa každoročne 19. augusta slávil v kostole Requiem za účasti zástupcov panstva.

Cirkevná politika Jozefa II. sa priamo dotkla i Šaštína čo nepriaznivo ovplyvnilo jeho ďalší vzostup na niekoľko desaťročí. Zakázal viacdenné púte, obmedzil činnosť náboženských spolkov. Panovník zrušil viaceré rády a kláštory, rád okrem iných i pavlínov, a správu pútnického miesta zveril diecéznym kňazom. Chrám s milostivou sochou sa stal farským kostolom pre veriacich zo Šaštína i zo Stráží, dovtedajšie kostoly v obidvoch obciach boli zrušené.

Habsburgovci hoci boli majiteľmi Šaštínskeho, Holíčskeho panstva ako i Hodonínskeho a Veľkopavlovického panstva z druhej strany rieky Moravy, ich ďalšie návštevy pútnického chrámu boli skôr ojedinelé. Súviselo to predovšetkým s menej častými návštevami týchto panstiev. Z dostupných zdrojov sa zdá, že v 19. storočí navštívil Šaštín len Ferdinand V., ešte ako následník trónu. Hoci sa opätov-

Dekan - prelát Jozef Mária Škarda - (1847-1911) v čase návštevy Františka Jozefa v r. 1902 bol šaštínskym farárom

ne v roku 1839 plánovala i návšteva Šaštína, keď spolu so svojou manželkou Máriou Annou zavítal do Holíča, pre nepredvídané prekážky napokon neprišiel, avšak bohato oferoval Sedembolestnej liturgické rúcha a bohoslužobné predmety v sume najmenej za 1 630 zlatých. Ešte i po svojej abdikácii daroval chrámu v roku 1864 pri príležitosti 300. výročia milostivej sochy spolu so svojou manželkou 700 zlatých. Úradujúci František Jozef I. venoval na dostavbu veží chrámu ako i jeho obnovu vyše 14 tisíc zlatých, no samotných osláv, ktoré vyvrcholili na sviatok Narodenia Panny Márie 8. septembra 1864 sa nezúčastnil. Slávnosti, pri ktorej bola korunovaná pieta korunkami požehnanými pápežom Piom IX. predsedal ostrihomský arcibiskup, kardinál Ján Scitovský za účasti viedenského apoštolského nuncia Mariana Folcinelliho Antoniacchiho. Ten v decembri

1873 získal od pápeža kardinálsky klobúk. Prímas Scitovský, ktorý na slávnosti kázal po slovensky, venoval pútnickému miestu 2 tisíc zlatých. Ku štedrým donátorom patrili i majiteľ šaštínskeho cukrovaru barón Rudolf Puthon, ktorý okrem financií venoval kostolu bohato zdobený baldachýn na procesie. František Jozef I. osobne navštívil šaštínsku baziliku v nedeľu 14. septembra 1902 a zúčastnil sa bohoslužieb. Bolo to počas celouhorských vojenských manévrov, ktoré prebiehali v Šaštíne a okolí od 11. do 17. septembra 1902 za účasti nemeckého korunného princa Vilhelma a vojenských zástupcov viacerých krajín. Začiatkom 20. storočia podľa farských podkladov prichádzalo ročne do Šaštína 67 organizovaných púti. Po rozpade monarchie do roku 1924, kedy pútnické miesto prevzali saleziáni, sa znížil počet organizovaných pútí na 64, v dôsledku nových politických pomerov prestali prichádzať pútnici z Maďarska. Saleziánom sa tento trend podarilo zastaviť a naopak prispeli k povzneseniu národnej svätyne. V roku 1944 to už bolo napriek vojnovým pomeroch priemerne 85 organizovaných pútí ročne. Len za mesiace máj a jún 1944 putovalo k Sedembolestnej okolo 50 tisíc pútnikov. V pamätnej knihe pútnikov boli uvedené mená viacerých vrcholných štátnych predstaviteľov prvej Slovenskej republiky. Na prvom mieste to bol prezident Jozef Tiso, predseda Snemu Martin Sokol, predseda vlády Vojtech Tuka, minister vnútra a podpredseda vlády Alexander Mach, minister dopravy a verejných prác Július Stano, minister hospodárstva Gejza Medrický (13. 5. 1942) a minister školstva Jozef Sivák (27. 5. 1942). Z radov kléru

Svätá Matka Tereza v r. 1987 pred kláštorom s pani Margitou Florusovou

popri domácich biskupoch to bol zástupca Svätej Stolice na Slovensku chargé d'affaires Giuseppe Burzio (25. 11. 1941), od roku 1946 titulárny arcibiskup a v rokoch 1950-1955 nuncius na Kube. Na prekvapenie študentov miestneho saleziánskeho gymnázia ich pozdravil po slovensky. V povojnových rokoch hoci už boli isté štátne reštrikcie voči cirkvám (napr. zrušenie a poštátnenie cirkevných škôl), do roku 1948 sa nerobili žiadne obštrukcie ohľadom pútí. Až od septembra 1948 existovala snaha ľudovodemokratickej vlády obmedziť organizovanie pútí kladením rozličných prekážok. Akcia K v apríli 1950, kedy i zo Šaštína boli násilne internovaní saleziáni a chrám opäť spravovali diecézni kňazi, prispela k utlmeniu už i tak obmedzovaným prejavom náboženského života. Výsledkom bol radikálny pokles pútnikov. Za rok 1963 ich prišlo do Šaštína celkovo len 5 900! Krátky nádych znamenal rok

1968, ktorý prerušila augustová okupácia. Avšak od polovice 80. rokov 20. storočia i napriek pretrvávajúcemu nátlaku zo strany štátu, vzrastal počet pútnikov, zvlášť na turičných a národných púťach. V mariánskom roku, ktorý vyhlásil pápež Ján Pavol II. sa v Šaštíne zastavila pri svojej ceste do Poľska Matka Tereza. Bolo to 6. júna 1987. Zúčastnila sa bohoslužby, ktorú slávil generálny vikár Trnavskej arcidiecézy Ján Čížik. Po nej pozdravila v srbochorváčtine prítomných veriacich, ktorých vďaka dokonalému utajeniu zo strany Štátnej bezpečnosti nebolo oveľa viac ako zvyčajne. Do tohto oživenia púti prišiel november 1989. V roku 1990 sa opäť vrátili saleziáni, otvorili gymnázium, začali s opravou baziliky a príslušného kláštora, ktorý v 50. rokoch zabral štát. Opätovne po 40 rokoch sa mohli bohoslužby konať aj v priestranstve pred bazilikou. Do národnej sviatky prichádzali na slávnosť patrónky nielen tisíce pútnikov, ale i predstavitelia politického života, či už bývalej Československej federatívnej republiky (prezident Václav Havel v roku 1990) ako i terajšej Slovenskej republiky. Baziliku navštívili doposiaľ všetci prezidenti SR, viacerí predsedovia Národnej rady a predsedovia vlády, ministri... V roku 1994 zavítal do baziliky a pozdravil študentov saleziánskeho gymnázia prezident Talianska Oscar Luigi Scalfaro. V rámci návštevy Slovenska slávil 1. 7.

Václav Havel na púť prišiel ako prezident ČSFR

1995 bohoslužbu Ján Pavol II., počas ktorej korunoval milostivú sochu Sedembolestnej. Spolu s ním koncelebrovali štátny sekretár Vatikánu kardinál Angelo Sodano, slovenskí kardináli Ján Chryzostom Korec a Jozef Tomko, v tom čase prefekt Kongregácie pre evanjelizáciu národov, ako i kardináli z okolitých krajín: pražský Miloslav Vlk, viedenský Hans Hermann Groer, krakovský František Macharský, budapešťiansky László Paskai, záhrebský Fraňo Kucharič a kolínsky kardinál Joachym Meisner. Už počas prvej cesty do Československa, pri presune z Velehradu do Vajnor 22. apríla 1990 požiadal pápež, či by mohli letieť nad bazilikou a pozdraviť Sedembolestnú aspoň z helikoptéry.

I keď Ján Pavol II. bol prvým pápežom, ktorý prišiel do Šaštína osobne a František jej venoval zlatú ružu, už viacerí ich predchodcovia poctili svätýňu rôznymi výsadami. Pápež Klement XIII. udelil pútnikom plnomocné odpustky pri príležitosti

posviacky chrámu a prenesenia milostivej sochy na hlavný oltár v auguste 1762. Pri príležitosti 300. výročia milostivej sochy v roku 1864 na žiadosť uhorského prímasa vydal pápež Pius IX. tri breve. V breve z 26. februára 1864 udelil všetkým pútnikom plnomocné odpustky, ktorí v jubilejnom roku 1864 alebo i v budúcnosti navštívia na mariánske sviatky pútnický chrám. Druhé breve z 15. marca 1864 (v ten deň bol v Šaštíne otvorený jubilejný rok k 300. výročiu) udelil pápež plnomocné odpustky pri splnení obvyklých podmienok (modlitba, spoveď, prijímania) všetkým pútnikom počas trvania celého jubilea. Tretie z 12. augusta 1864 sa týkalo korunovania milostivej sochy. Pápež Pius XI. dekrétom Celebre apud gentem Slovacam z 22. apríla 1927 vyhlásil Sedembolestnú Pannu Máriu za patrónku Slovenska. A pápež Pavol VI. apoštolským listom Quam pulchra z 23. 11. 1964 povýšil chrám na baziliku minor. Bol to vôbec prvý kostol na Slovensku, ktorej sa dostalo tejto hodnosti.

K význačným pútnikom môžeme priradiť i tých, ktorých cirkve pozdvihla k úcte oltára. Okolo ich návštev Šaštína istotne nebol žiaden rozruch, ani ich príchod nevyžadoval osobitné opatrenia. A o ich púťach vieme skôr sporadicky. Popri zmieňovanej Matke Tereze navštívil Šaštín koncom 18. storočia asi tri razy patrón Viedne a pekárov sv. Klement Mária Hofbauer, rodák z moravských Tasovic. V Šaštíne študoval a pôsobil salezián, bl. Titus Zeman, viackrát ho navštívil Janko Havlík z Duboviec alebo biskup Michal Buzalka, kandidáti na beatifikáciu.

Pri príležitosti 450. výročia prvého zázraku

Svätý Ján Pavol II. pri sadení pamätnej lipky na nádvorí kláštora v roku 1995

na príhovor Dolorosy vyhlásila Konferencia biskupov Slovenska rok 2014 za Rok Sedembolestnej Panny Márie. Do Šaštína putovali vo väčšom počte farnosti, školy, profesné a stavovské združenia, spolu asi 140 tisíc ľudí. Medzi inými prišiel i maďarský prímas kardinál Péter Erdő s kňazmi. Vyvrcholením bola Národná púť 15. septembra 2014, ktorej predsedal kardinál Jozef Tomko. Nedávno baziliku navštívil i pražský kardinál Dominik Duka. Toto sú mená tých niekoľkých, o ktorých vieme, že do Šaštína prišli počas obdobia, keď zastávali isté funkcie a úrady. Okrem nich však do Šaštína prichádzalo a prichádza veľa anonymných pútnikov, o ktorých návštevách vie len Boh.

Martin Hoferka

(článok bol pôvodne uverejnený v časopise Záhorie 5/2021.)

Z Národnej Svätyne

Púť za kňazov

V Národnej Svätyni v Šaštíne sa v sobotu 23.10.2021 uskutočnila celonárodná Púť za kňazov. Organizovalo ju, ako každoročne, hnutie Modlitby za kňazov (MZK). Púť za našich duchovných otcov bola vyvrcholením 40 dňovej reťaze pôstu a modlitieb za kňazov, ktorá začala na sviatok Sedembolestnej Panny Márie 15.9. Svojou účasťou v Šaštíne, ale aj požehnaním pri stretnutí s hlavným organizátorom púte, vedúcim hnutia MZK Samuelom Brečkom, ju symbolicky odštartoval Svätý Otec František.

K organizovaniu púte boli prizvané sestry z komunity Božského Vykupiteľa, ktoré

práve v deň púte - 23.10., mali sviatok svojej kongregácie – sviatok Najsvätejšieho Vykupiteľa. A práve sestry tejto kongregácie pripravili a viedli krížovú cestu v doobedňajších hodinách. Po nej pokračoval program prednáškou sestry Kataríny Krištofovej SDR o blahoslavenej Alfonze Márii Eppingerovej a jej veľkej úcte voči kňazom. Sr. Katarína bola postulátorkou procesu blahorečenia tejto novej blahoslavenej. Blízkosť poslania MZK a oddanosť blahoslavenej Alfonzy Márie Eppingerovej kňazom, boli na počiatku myšlienky spoločne organizovať tohtoročnú púť. Relikvia bl. Alfonzy Márie prvého stupňa bola počas celej púte vystavená k úcte hneď vedľa oltára.

Po prednáške, litániách k bl. Alfonze Márii a obedňajšej prestávke, program pokračoval

Krížová cesta v Bazilike v úvode programu Púte za kňazov

čoval svedectvami pútnikov a modlitbami z brožúrky hnutia MZK. Za kňazov účastníci ďakovali a chválili dobrého Boha aj modlitbami chvál s kapelou MZK band. Program púte vyvrcholil svätou omšou slúženou pomocným biskupom Bratislavskej arcidiecézy Mons. Jozefom Haľkom. V homílii zdôraznil potrebu modliť sa za kňazov a upriamil pozornosť na to, čomu by mali dať modlitebníci prioritu. Pri prosbách v modlitbách za nové povolania je to schopnosť pre mladých mužov vedieť rozlíšiť kedy je už „koniec kruhového objazdu“. Teda vedieť s odvahou odpovedať na Božie volanie – v pravý čas urobiť rozhodnutie. Otec biskup pozval k modlitbám s úmyslom, aby mali kňazi nohy na zemi, ruky v praxi, ale najmä srdce v nebi. Na záver svätej omše, po poďakovaní za

slávenie sv. omše a za povzbudenie pre modlitebníkov za kňazov, vyslovil vedúci MZK smerom k biskupovi a kňazom ešte jednu prosbu. „Aby sme sa v zmysle synodálnej cesty aj naďalej navzájom podporovali, kráčali spolu a posväcovali sa.“ Otec biskup Haľko na to reagoval slovami, že hnutie po tejto ceste kráča už niekoľko rokov. Vyslovil vďaku za všetky modlitby a obety.

Po skončení svätej omše, sestra Katarína Krištofová SDR ešte oficiálne odovzdala relikviu blahoslavennej Alfonzy Márie Eppingerovej hnutiu Modlitby za kňazov, aby sa k nej aj po púti mohli utiekať a vyprosovať pre kňazov potrebné milosti.

Za organizátorov vedúci MZK
Samuel Brečka

Pamätná fotografia na záver celej púte na kláštornom nádvorí

Zo života vo farnosti

Spomíname na Národnú púť 2021

V septembri predošlého roka sme zažili mimoriadnu a jedinečnú udalosť vo farnosti a určite aj vo svojich osobných životoch. Svojou návštevou nás poctila hlava celosvetovej Cirkvi, osobne sám Svätý Otec pápež František. Síce sme sa tejto udalosti venovali aj v predchádzajúcom čísle nášho Hlaholu zvonov, no spomienky a zážitky v nás doznievajú ešte doteraz. Pápež František pricestoval na návštevu Slovenska od 12. do 15. septembra 2021. Na Slovensku navštívil Bratislavu, Prešov, Košice a Šaštín-Stráže. Pastoračná cesta sa niesla v znamení motta „S Máriou a Jozefom na ceste za Ježišom“. Prinášame vám najprv svedectvo jednej zo skupiny dobrovoľníkov - pani Janky Húškovej:

Aj ja som tam bola

Pri návšteve pápeža Františka v Šaštíne

bolo okolo 1500 dobrovoľníkov. Využila som jedinečnú príležitosť a tiež som sa zaregistrovala. Pre nás dobrovoľníkov bol začiatok návštevy pápeža Františka v Šaštíne o 11.00 hod. 14.9.2021 v Bazilike Sedembolestnej pri sv. omši, ktorú slúžil páter Ondrej. Bazilika bola plná bielych tričiek s modrým nápisom na chrbte Dobrovoľník. Pani, čo sedela vedľa mňa v lavici bola v strednom veku a prišla od Žiliny. Dozvedela som sa, že až z Talianska prišiel pomocník, ktorý pokosil celý trávnik na ihrisku v oratku, kde sme sa o 18.00 hod. všetci dobrovoľníci stretli s usporiadateľmi. Každý dobrovoľník mal priamo na vstupenke (zavesenej na krku) uvedený sektor, do ktorého bol prideľovaný. Všeobecné pokyny, ktoré sme dostali predtým mailom, nám vedúci jednotlivých skupín detailne povysvetľovali. Skupinky mali rôzny čas príchodu do priestoru, kde bolo všetko pripravené na slávenie svätej omše so Svätým Otcom.

Pohľad autorky textu do priestranstva pre kňazov

Prvé skupinky dobrovoľníkov, ktoré boli na vstupoch a skenovali vstupenky, boli na priestransť už pred polnocou. Bola som pridelená do sektoru pre kňazov. Bol to priestor takmer pred pódium. V noci som spala málo, lebo bol u mňa vnuk -dobrovoľník, a ten odchádzal tesne po polnoci. My sme mali zraz o 4.30 pri bezpečnostných rámoch pred vstupom. Pomaly sa rozodnievalo, keď sme zazreli svetlá pri vstupoch. Cesta zo stredu mesta k areálu mi pripomínala skoré veľkonočné ráno, keď sa Mária Magdaléna so ženami ponáhľala k Ježišovmu hrobu. Nevítalo nás ticho, ale sprievodný program Rádia Mária, ktorý moderoval otec Martin Jarábek. Modlitby striedal spev, zamyslenia, katechézky. Zapojili sme sa aj my v rámci dobrovoľníckej služby na predmodliť Ruženca k Sedembolestnej Panne Márii. Únava ma hneď opustila, keď som neďaleko odo mňa uvi-

dela papamobil s pápežom Františkom. V uličke za zábranami boli na stolíkoch nachystané misky s hostiami (viď foto). Veriaci, kňazi, biskupi, Svätý Otec – všetci na sviatok Sedembolestnej v Šaštíne. Pápež, ktorý slúžil sv. omšu pri soche Sedembolestnej. Pápež, ktorý pred dvoma mesiacmi prekonal ťažkú operáciu, prišiel k nám a prosil nás, aby sme zostali na ceste ako Panna Mária, ktorá sa s úprimnou zbožnosťou a jednoduchosťou vydáva na cestu, na púť do hornatého kraja. Pontifik pred odchodom z pódia daroval zlatú ružu z 24-karátového zlata k soche našej Matky. Pred Ježišom nesmiem zostať vlažná, to si ja odnášam z areálu od Svätého Otca Františka. Do služby dobrovoľníkov sa prihlásili všetky vekové kategórie od 18 až do, do, neviem koľko rokov a vytvorili sme spoločenstvo: bezprostredné a nezabudnuteľné.

Dobrovoľníci, ktorí priniesli a nainštalovali sochu Sedembolestnej Panny Márie v predvečer slávnostnej udalosti.

Pátrov pavlínov z našej farnosti som oslovila s otázkou, ako prežívali túto významnú udalosť vo svojom pracovnom či osobnom živote. Tu sú ich odpovede:

Páter Martin Lehončák OSPPE - správca farnosti Šaštín-Stráže

Pápež František nás vyzýva, aby sme odstránili nevraživosť a nebudovali múry rozdelenia, ale mosty bratstva.

Vnímam osobne predovšetkým jeho ľudskosť, ktorú vyzdvihuje aj v poslednej encyklike *Fratelli tutti* – Všetci bratia. Nerobiť výnimky – ten je taký, ten je onaký, ale všetci sme si rovní. Všetci máme nielen počúvať Božie slovo, ale aj ho uskutočňovať. Svätý otec František je Argentínčan s talianskymi koreňmi, bezprostredný a bratský, otvorený človek. V Šaštíne bolo vyvrcholenie jeho návštevy a bolo vidieť, že je už unavený. Mal veľmi náročný a určite vyčerpávajúci program. Po odchode

zo Šaštína na letisko, v lietadle si len trochu oddýchol, načerpal nové sily a už rozprával a vtipkoval s novinármi.

Pápež František poukázal na súcitnú Matku Máriu, ktorá je vždy s nami, na ceste k jej synovi Ježišovi Kristovi.

Prípravy návštevy boli náročné, ale zvládli sa. Ako správca farnosti som mal možnosť zúčastniť sa na tradícii pobožkania pápežského prsteňa ako vzdanie úcty najvyššiemu predstaviteľovi a námestníkovi Krista na zemi, spolu s našim generálnym predstaveným, viceprovinciálom, sekretárom generála a ostatnými spolubratmi. Mali sme vopred pripravený zoznam, kto sa na tejto udalosti môže zúčastniť. Bolo to krátko po svätej omši v Šaštíne. Po svätom prijímaní sme išli do zákulisia na miesto, v ktorom mal pápež sakristiu a tam prebiehalo naše stretnutie. Pápež František nechal Slovensku v jej Národnej bazilike krásny odkaz vo forme homílie, ale zvyraz-

Páter Martin, páter generálny predstavený a sekretár pri Svätom Otcovi (Vatican Media - Produzione Fotografica)

nil návštevu Národnej svätyne tým, že v bazilike nechal pápežskú ružu. Ide o zlatú ružu, ktorá od 11. storočia predstavuje pápežské ocenenie a od minulého storočia je to ocenenie mariánskych svätých. Je to veľká pocta tomuto miestu. Bazilika Sedembolestnej Panny Márie je Národná svätyňa.

Páter Ondrej Kentoš OSPPE - rektor Národnej Svätyne

V prvom rade musím povedať, že ak by mi bol niekto ešte pred rokom povedal, že budem pred šaštínskou bazilikou vítať pápeža, tak by som tomu vôbec neuveril. Dokonca sa musím priznať, že aj keď Svätý Otec František oznámil svoj zámer navštíviť Slovensko, mi jeho zastávka v Šaštíne pripadala nereálna. No a to všetko, čo sa mi zdalo byť nereálnym, sa stalo skutočnosťou. Okrem toho sa v súvislosti s touto návštevou pohlo aj veľké množstvo vecí - zdanlivo nereálnych - a stali sa skutočnosťou. A nemyslím len hmotné, ale aj

duchovné. Je to neuveriteľné, ak vás Pán Boh presvedčí, že preňho je všetko možné. Veľmi ma to povzbudilo, dodalo mi to nádej a odvahu a snažím sa túto skúsenosť si vždy pripomenúť a čerpať z nej vždy, keď stojím pred akoukoľvek výzvou. Druhá vec, ktorá ma subjektívne dostala, je tá charizma, pokoj, milosť, ktorá bola doslova citeľná, a ktorú priniesol jeden jediný človek. Iba sa zjavil a podal mi ruku. Nič nepovedal, žiadne špeciálne gesto. Nič, iba prišiel a bol prítomný. Neviem to dostatočne opísať, ale v tom momente som si povedal: „Toto jednoducho musí byť Boží muž.“

Po pracovnej stránke bolo pre mňa úžasné byť súčasťou väčšej skupiny ľudí. Ľudia rôznych profesií, darov a talentov, každý so svojou povahou a so svojim spôsobom myslenia a fungovania. Mnohých z týchto ľudí by som za iných okolností nikdy nestretol. Fascinujúcou skúsenosťou bolo pre mňa nahliadnuť do rôznych „mi-

krosvetov“, napr. informatikov, policajtov, diplomacie, médií, dobrovoľníkov atď. Každý z nich má svoje princípy, pravidlá a je dosť podstatne odlišný od toho môjho každodenného. Vždy som sa veľmi tešil na každé ďalšie stretnutie, hoc to bolo veľmi namáhavé a časovo náročné.

Pátri pavlíni pred slávnostnou svätou omšou

Páter Juraj Tirpák OSPPE - kaplán vo farnosti Šaštín-Stráže

Čo pre mňa znamenala návšteva Svätého Otca?

Myslím, že kňazský život by sa nemal rozdeľovať na súkromný a pracovný, pretože aj kňazské povinnosti sú súčasťou toho, kým je kňaz a aké je jeho poslanie. Preto, v súvislosti s návštevou pápeža Františka v Šaštíne, vnímam všetko, čo súviselo s prípravou tejto návštevy, nielen ako vec pracovnú, ale aj hlboko osobnú. Od prvej chvíle som sa na túto vzácnu návštevu veľmi tešil a bral som ju ako veľkú poctu pre Slovensko a aj pre našu Národnú Svätyňu. Rovnako som sa tešil aj na všetky práce a prípravy, ktoré predchádzali návšteve a snažil som sa do nich vložiť naplno. Takáto udalosť sa už nemusí zopakovať, a preto som si od začiatku uvedomoval jej výnimočnosť. Nie-

len návšteva, ale aj jej príprava bola poznačená protipandemickými opatreniami. Covid, žiaľ, rozdeľuje nielen spoločnosť, ale aj Cirkvi. Bolo mi teda veľmi ľúto, že sa podujatí mohli zúčastniť len zaočkované osoby. Nepotrebné zložité bol, podľa mňa, aj systém prihlasovania, ktorý mnohých od stretnutia so Svätým Otcom odradil. Napriek týmto a ešte ďalším nedostatkom, vnímam návštevu pápeža veľmi pozitívne. Verím, že každý, kto sa pokúsil povzniesť sa nad to, čo rozdeľuje, našiel v pápežových slovách silné povzbudenie. Dúfam, že nič z toho, čo povedal, neupadne do zabudnutia, ale nájde odozvu v našich životoch.

Možnosť stretnúť sa osobne so Svätým Otcom som mal už v roku 2016, keď som ešte ako bohoslovec ministroval pri svätej omši, ktorú celebroid v poľskej Čenstochovej, kde tiež slúžia pavlíni.

Páter Juraj sa zdraví so Svätým Otcom Františkom pred Bazilikou (Vatican Media - Produzione Fotografica)

Veľmi som sa potešil tomu, že už po štyroch rokoch nášho pôsobenia v Šaštíne, počítal Svätý Otec aj našu Národnú mariánsku baziliku svojou návštevou. Najskôr nebolo isté, či sa s pápežom vôbec osobne stretneme, ale napokon som mal túto možnosť až trikrát. Pôvodne som premýšľal aj o nejakom krátkom odkaze, ktorý by som mu odovzdal, ale napokon som si vybral jednoduchý pozdrav, poďakovanie a úsmev. Verím, že ovocím pápežovej návštevy v Šaštíne nebudú len nové chodníky a cesty, ale predovšetkým premena životov, posilnenie viery, uzdravenie vzťahov. Z príhovorov, ktoré zazneli a ku ktorým sa snažím pravidelne vracáť, vo mne najviac rezonuje ten z bratislavskej katedrály svätého Martina. Svätý Otec v ňom načrtnul program pre Cirkev na Slovensku a aj pre každého veriaceho zvlášť. Osobne sa má dotýkať jeho slov adresované kňazom. S pomocou Božou sa ich usilujem vnášať do svojho života a služby. Verím, že v týchto neľahkých časoch, ktoré prežívame, je návšteva pápeža na Slovensku a odkaz, ktorý nám zanechal, akoby majákom, ktorý vrhá svetlo do našich životov. Modlím sa o to, aby jeho slová našli odozvu v srdciach všetkých ľudí, a aby prispeli k pokoju, jednote a úcte medzi nami. Aby nám pomohli znovu odhaliť krásu a príťažlivosť evanjelia.

Páter Michal Nižnánsky OSPPE - kaplán vo farnosti Šaštín-Stráže

Páter Michal sa o svoje pocity a hlboké zážitky podelil už v úvode nášho predchádzajúceho Hlaholu zvonov. Teraz už len na dovysvetlenie pridal: „Z toho služobného hľadiska, ja som nemal nič na

starosti, čo sa týka návštevy. Akurát spovedanie dobrovoľníkov, čo bol milý a silný zážitok, lebo mnohí pristúpili k sviatosti zmierenia a zároveň ma povzbudili, že toľkí prišli pomôcť, lebo ja som v láske veľakrát lenivý. Síce, jednu vec som mal zverenú, a to starostlivosť o pani Kandráčovú a Ondreja Kandráča. Mojou úlohou ich bolo vyzdvihnúť, ubytovať, sprevádzať a priviesť po omši so Svätým Otcom, kde po jej skončení vypíňali program svojím spevom pre pútnikov, späť do kláštora.“

Všetkým spomínaným ďakujeme za krásne svedectvá. Ak by mal ešte niekto, po prečítaní si týchto riadkov, zaujímavé svedectvá a zážitky, radi ich zverejníme ako krásnu spomienku na túto významnú udalosť.

Páter Michal a páter Juraj po stretnutí so Svätým Otcom v Národnej Svätyni ponáhľajú na miesto slávania slávnostnej svätej omše.

Návšteva pápeža Františka v našej farnosti

Liturgický priestor bol koncipovaný pod otvoreným nebom, v časti Za fabrikou ako súčasťou prírodnej krajiny. Jeho hlavná os bola orientovaná smerom k šaštínskej bazilike, kde vystupovali v krajinej siluete vertikály chrámových veží. Presbytérium bolo formované ako príležitostný liturgický priestor napĺňajúci slávnostný rozmer udalosti svojimi proporciami, výberom materiálov a farebnosťou, pričom koncepcia priestoru mala aj ekologický rozmer. Konštrukcie a povrchové úpravy boli navrhnuté z prvkov, ktoré sa opätovne využijú na inom mieste. Objekt mal formu transparentnej architektúry s mobiliárom vytvoreným pre túto príležitosť. Hlavná os celého areálu smerovala k menze, miestu slávenia Eucharistie, a ku krížu. Kríž s korpusom spolu s obrazom sv. Jozefa boli vytvorené taktiež pre túto pontifikálnu omšu. V priestore presbyté-

ria bola spolu so súčasnými výtvarnými prvkami prítomná aj kópia milostivej Piety zo šaštínskej baziliky. Autormi architektonického riešenia liturgického priestoru boli Michal Bogár, Mária Bogárová, Ema Ruhigová a Roman Ruhig.

V závere slávnostnej bohoslužby položil pápež František k nohám Sedembolestnej zlatú ružu, výraz vďaka Šaštínskej madone za úspešnú operáciu, ktorú podstúpil niekoľko týždňov pred návštevou Slovenska. Symbol zlatej ruže používajú pápeži ako prejav svojej vďaky a úcty k významným chrámom alebo pútnickým mariánskym svätyniam. Posviacajú sa každoročne na 4. pôstnu nedeľu (Laetare), kedy sa pri bohoslužbách používajú rúcha ružovej farby symbolizujúcej nádej a radosť Kristovho zmŕtvychvstania uprostred pôstneho obdobia, ktoré vedie na Kalváriu. V minulosti zlatú ružu udeľovali predovšetkým

osobám. Prvú zlatú ružu daroval pápež Urban II. v roku 1096 grófovi Fulkovi z Anjou. Poslednou osobou, ktorej sa dostalo pocty zlatej ruže bola luxemburská veľkovejvodkyňa Šarlota, ktorá ju dostala od Pia XII. v roku 1956. Odvtedy sa udeľuje iba kostolom. Pápež Pavol VI. (1963-1978) ich daroval 4, Ján Pavol II. (1978-2005) 10, Benedikt XVI. (2005-2013) 19 a pápež František ich venoval doposiaľ 6-tim mariánskym svätyniam. Niektoré známe mariánske pútnické miesta – poľská Čenstochová, portugalská Fatima alebo brazílska Aparecida – majú po tri zlaté ruže, od rôznych pápežov 20. a 21. storočia. Najviac – 5 zlatých ruží – venovali pontifikovia vatikánskej svätopeterskej bazilike. V roku 1985 pri príležitosti 1100. výročia od smrti sv. Metoda poslal zlatú ružu Ján Pavol II. velehradskej bazilike, keďže sa osobne nemohol zúčastniť osláv. Šaštínska národná svätyňa je prvou na Slovensku, ktorej sa dostalo tejto pocty.

Po vyhlásení sochy za milostivú, prevzali v roku 1733 starostlivosť o ňu pavlíni. Je to pôvodná uhorská rehoľa, zakladateľom rádu bol ostrihomský kanonik Euzébius, ktorý sa v polovici 13. storočia zriekol všetkých úradov a odišiel do samoty. V roku 1308 pápež Klement V. schválil rehoľu. Patrónom rádu je sv. Pavol pustovník, ktorý žil v 3. storočí v Egypte. Rehoľníci v zmysle svojho kontemplatívno-apoštolského posolania často pôsobia pri mariánskych svätyniach, kde sa venujú prichádzajúcim pútnikom. Do roku 1786, keď Jozef II. v rámci monarchie zrušil pavlínov, založili len v Uhorsku takmer stovku kláštorov. Rád prežil len v Poľsku. Po 231 rokoch sa vrátili v roku 2017 opäť do Šaštína-Stráží.

(dokončenie v nasledujúcom čísle)

Ako vchádzajú matky kňazov do neba

Keď je kňaz vysvätený, jeho ruky sú pomazané olejom od biskupa. Potom sa jeho ruky očistia bielym ľanovým obrúskom nazývaným maniturgium. Olej, používaný na ruky kňaza, je posvätený, predtým požehnaný biskupom, aby sa maniturgium, čiže manutergio, nedalo vyhodiť do koša. Hoci môže skončiť v koši na bielizeň, aby sa dalo opratť, kňazi si zvykli uchovávať tieto plátna, aby ich mohli darovať svojim matkám počas ich prvej svätej omše. Podľa prastarej tradície, matka uchováva plátno na bezpečnom mieste až do dňa svojej smrti. Potom, keď je jej telo pripravené na pohreb, plátno je uložené v jej rukách. Zbožná stará tradícia hovorí, čo sa stane, keď kňazova matka dorazí k peľovej bráne neba: Keď príde k nebeským

bránam, je sprevádzaná priamo k nášmu Pánovi. Náš Pán jej povie: „Dala som ti život. Čo si mi dala ty?“ Ona podá plátno a potom odpovie: „Dala som ti svojho syna za kňaza.“ A tým jej Pán Ježiš umožňuje vstup do raja.

Pán života i smrti si povolal 30. decembra 2021 do svojho kráľovstva našu farníčku pani Otíliu Vaškovú (82 r.), mamičku dôstojného pána Jozefa Markoviča. Pre svoj zdravotný stav z domu nevychádzala, poznali ju len tí, ktorí ich príbytok navštevovali. Spoločne jej venujme aj touto cestou modlitbu, nech jej duša odpočíva v pokoji a Pán Boh ju odmení svojim Nebeským kráľovstvom! Odpoočinutie večné daj jej, ó, Pane!

SPOLOČENSKÁ KRONIKA

Krstom sa stali Božími deťmi a členmi Cirkvi:

Terézia Tužinská	3. 10. 2021
Max Javorka	10. 10. 2021
Ema Zálešáková	17. 10. 2021
Diana Lehotská	24. 10. 2021
Richard Hlavina	30. 10. 2021
Alex Fialka	31. 10. 2021
Tamara Fialková	31. 10. 2021
Mia Kotvanová	7. 11. 2021
Lukáš Jude Briffa	14. 11. 2021
Megan Hroznová	14. 11. 2021
Elizabeth Stašková	28. 11. 2021
Nathaniel Jan Havlíček	5. 12. 2021
Samuel Škápik	2. 1. 2022
Adam Kerhát	23. 1. 2022

(uvedené sú dátumy krstov)

Sviatostné manželstvo uzavreli:

Kristína Kollárová a Ľubomír Dranga	30. 10. 2021
--	--------------

**Aj v tomto roku budete môcť
podporiť našu farnosť
svojimi 2% z dane,
ktoré venujete občianskemu
zdrúženiu SEPTIMAVIA.
Tlačivá budú k dispozícii
v Bazilike.
Vopred všetkým srdečne
Pán Boh zaplať!**

Predišli nás do večnosti:

Genoveva Kormanová	12. 10. 2021
Albín Riška	15. 10. 2021
Rudolf Polák	18. 10. 2021
Helena Šmikalová	19. 10. 2021
Konštantín Daniel	27. 10. 2021
Anna Kremťochová	19. 11. 2021
Milan Šefčík	23. 11. 2021
Viliam Tomek	24. 11. 2021
Alena Mikolášiková	25. 11. 2021
Viera Čerňochová	29. 11. 2021
Štefánia Gombárová	2. 12. 2021
Štefan Malík	6. 12. 2021
Gustav Hakala	10. 12. 2021
Veronika Kozánková	17. 12. 2021
Anna Janulíková	27. 12. 2021
Zdenka Hurbanová	29. 12. 2021
Alena Rajčíková	30. 12. 2021
Karol Šimek	31. 12. 2021
Karol Daniel	3. 1. 2022
Rastislav Madák	4. 1. 2022
Ján Janček	5. 1. 2022
Peter Hausbrunner	5. 1. 2022
Anna Beckovská	7. 1. 2022
Oľga Zgodavová	13. 1. 2022
Pavol Ovečka	17. 1. 2022
Vladimír Fesič	19. 1. 2022
Jozef Menšík	24. 1. 2022
Agneša Danielová	27. 1. 2022

(uvedené sú dátumy pohrebov)

Zostavil: páter Martin Lehončák,
OSPPE - správca farnosti

Novoročná svätá omša - 1. január 2022

